
KRÓNIKUS VESEELÉGTELENSÉG ÉTRENDI KEZELÉSE (URÉMIA)

Krónikus veseelégtelenség (urémia) étrendi kezelése

Krónikus veseelégtelenségben szenvedő beteg szérumjának kreatinin szintje magas, s ha napi 50-60 g fehérjét kap úgy állapota lassan tovább romlik. Ha ezzel szemben kevés fehérjét kap a beteg, akkor a szervezetben fehérjehiány alakul ki és a szervezet saját fehérjéit kénytelen lebontani. Ennek eredményeképpen egyrészt emelkedik a vérben a szérum kreatinin szint, másrészt a saját fehérjék lebontása számos kóros mellékhatást eredményez.

Megváltozott a helyzet azóta, amióta az étrendi összeállításnál a figyelmet nemcsak a fehérjékre, hanem az esszenciális aminosavakra és egymáshoz való arányukra fordítják, hiszen erre van szüksége a szervezetnek, ezt kell megfelelő étrenddel a szervezetbe juttatni. Ez a Giordano-Giovanetti étrend. A szervezet aminosav szükséglete **8 - 12 g** naponta. Ezt a mennyiséget kell bejuttatni a szervezetbe táplálék formájában, ezek az aminosavak kapcsolódnak az urémiás betegben nagy feleslegben lévő nélkülözhető aminosavakkal, s ezek előanyagaival, azokat megkötik, aminek eredménye az, hogy a vér kreatinin tartalma csökken, ugyanakkor a vér fehérjetartalma nő, a beteg megerősödik. Ahhoz, hogy a szervezetben ez a folyamat végbemenjen, sok energiára van szükség. Az étrendnek biztosítania kell napi **10.500 - 12.600 KJ (2.500 - 3.000 KCal)**-t.

A fehérjékben szegény, de esszenciális aminosavakban gazdag étrend a tejen, burgonyán és tojáson alapul. Az étrend fehérjetartalma **18 - 24 - 30 g**. A napi 250 g burgonya 1 db tojás 1 dl tej magában foglalja a fehérje mennyiséget és az aminosav összetételt. Amennyiben a vizeletbe nagy mennyiségű fehérje ürül, emelni kell a tej, vagy a tojás mennyiségét. Így csak a methioninből lesz hiány, amit gyógyszeresen pótolni kell.

Ennek a speciális étrendnek az alkalmazásával mérséklődik az azotemia, az anémia is javulhat, a beteg étvágya szintén javul, rossz közérzete megszűnik. Erre a speciális étrendre jellemző még, hogy az ételek sűrítésére, kenyér-, tészta készítésre liszt helyett keményítőt (*burgonya-, kukorica-, búza keményítő*) használunk fel. Az étrend ásványianyag tartalma a szérum ásványianyag szintjétől függ. Nátriumszegény étrendet csak akkor alkalmazunk, ha a szérum nátrium szintje magas, azaz a vese nátrium visszatartóvá válik. Ugyanez vonatkozik a kálium bevitelre is.

A Giordano-Giovanetti étrend összeállításának és megvalósításának lehetőségei

A keményítő amellyel a lisztet helyettesítjük a hagyományos ételkészítési eljárások alkalmazásánál a liszthez hasonlóan viselkedik kivéve a kelesztést. Például szárazon és zsírban pirítható, így alkalmas levesek, főzelékek, mártások sűrítésére. Készíthető vele besamel, főtt tészta, galuska, különböző édességek, krémek. Kenyér készítésére is alkalmas, de csak akkor, ha a kimért mennyiségű keményítőhöz 1/3 arányban lisztet és kevés áttört főtt burgonyát keverünk. A kovászhoz élesztőt és kis mennyiségű tejet használunk fel. Így az úgynevezett keményítő-s kenyér nem fehérjementes, csak fehérjeszegény.

Leginkább a **burgonya**ételeket variálhatjuk :

Bő zsiradékban sült burgonyaételek

Róseibni

Szalmaburgonya

Hasábburgonya

Mogyoróburgonya

Főtt burgonya

Köményes burgonya

Majoránnás burgonya

Vajas burgonya

Burgonya főzelék

Burgonya hab

Burgonya felfújt

Burgonya püré

Rántott burgonya

Burgonya lángos

Burgonya krokett

Héjában sült burgonya

Ízes gombóc

Derelye

Burgonyás piskóta

A **tejet** célszerű tejeskávé, tejes tea, kakaó, tejes gyümölcs- és főzelékturmixok formájában adni, mert ezek az italok a szokott adagmennyiségre egészíthetők ki vízzel, teával, kompótléval. Az étrend energiatartalma fokozható, ha az italokat dúsítjuk vajjal, ráma margarinnal vagy kevés mennyiségű tejszínnel.

A **tojás** jól kombinálható a burgonyaételekkel:

Tükörtojás

Rántotta

Habart tojás

Giordanos kenyér

Szalonnás rántotta

Főtt tojás

Lágy tojás

Hozzávalók :

- 250 g búzakeményítő
- 100 g liszt
- 30 g élesztő
- 30 g margarin
- 1 teás kanál cukor
- 3,5 dl meleg víz
- szükség szerint só
- 1/2 dl tej
- 50 g főtt, áttört burgonya

Elkészítése :

- *A keményítőt és a lisztet a margarinnal jól összekeverjük. Külön készítünk pépet a cukorból, sóból, élesztőből, a 1/2 dl tejből és a víz egy részéből, majd hozzáöntjük a maradék vizet.*
- *Ezután a híg péphez kanalanként hozzáadjuk a keményítő-liszt-margarin keveréket. Lefedve kb. 40 °C fokon állni hagyjuk, amíg megkél.*
- *Margarinnal és keményítővel kikent tepsibe öntjük úgy, hogy ne legyen 6 cm-nél vastagabb. Meleg helyen újra állni hagyjuk.*
- *Kb. 20 percig sütjük.*
- *Ezután a kenyeret dróthálóra tesszük, visszahelyezzük a sütőbe és így kb. 20 perc alatt a kenyér aranysárgára sül.*

Étrendminták idült veseelégtelenségben szenvedők számára

Giordano-Giovanetti étrend

(18 g fehérjét tartalmazó étrendminták)

I.

Reggeli :

Tea

szőlőcukor 20 g

Ráma margarin 20 g

Keményítőből készített kenyér 100 g

Ebéd :

Tükörtojás

tojás 1/2 db

olaj 8 g

Salátafőzelék

saláta 150 g

keményítő 15 g

tejföl 20 g

olaj 10 g

ízesítők

Alma 100 g

Vacsora :

Paradicsommártás

paradicsom 250 g

keményítő 20 g

olaj 10 g

cukor 5 g

ízesítők

Keményítőből készített kenyér 100 g

Alma 100 g

Tízórai :

Tojáskrém

főtt tojás 1/3 db

margarin 10 g

ízesítők

Keményítőből készített kenyér 80 g

Paradicsom 50 g

Uzsonna :

Ízes piskóta

keményítő 20 g

tojás 1/4 db

cukor 20 g

lekvár 30 g

Narancslé 2 dl

Utóvacsora :

Keményítőből készített kenyér 50 g

Margarin 10 g

Limonádé

citrom

cukor 10 g

Energiaérték : 8.900 KJ (2121 kcal)

Fehérje : 18 g

Étrendminták idült veseelégtelenségben szenvedők számára
Giordano-Giovanetti étrend
(19 g fehérjét tartalmazó étrendminták)

II.

Reggeli :

Paradicsomlé 2 dl
friss v. mélyhűtött
paradicsom 200 g
ízesítők
Ráma margarin 20 g
Keményítőből készített kenyér 100 g

Ebéd :

Gyömolcsleves
vegyes gyümölcs 100 g
cukor 10 g
tejszín 20 g
keményítő 20 g
ízesítők
Parajfőzelék
tisztított paraj 100 g
tej 0,5 dl
keményítő 15 g
olaj 20 g
ízesítők
Sült tojás
tojás 1/2 db
olaj 5 g

Tízórai :

Főtt tojás 1/4 db
Keményítőből készített kenyér 50 g
Zöldpaprika 50 g
Tea
cukor 5 g
citromlé

Uzsonna :

Narancslé 1,5 dl
Keményítőből készített kenyér 60 g
Ráma margarin 10 g

Vacsora :

Tökfőzelék
tisztított tök 200 g
keményítő 20 g
tejföl 20 g
Limonádé
citrom
cukor 10 g

Energiaérték : 7.186 KJ (1711 kcal)
Fehérje : 19 g

Étrendminták idült veseelégtelenségben szenvedők számára

Giordano-Giovanetti étrend
(20 g fehérjét tartalmazó étrendminták)

III.

Reggeli :

Őszilé 2 dl
Ráma margarin 20 g
Keményítőből készített kenyér 100 g
Sovány gépsonka 10 g

Ebéd :

Gyömolcsleves
    alma 100 g
    keményítő 20 g
    tejszín 20 g
    ízesítők
Tökfőzelék
    tisztított tök 150 g
    keményítő 10 g
    tejföl 20 g
    hagyma
    ízesítők
Omlett
    tojás 1/2 db
    olaj 10 g

Tízórai :

Tea
Keményítőből készített kenyér 50 g
Ráma margarin 20 g

Uzsonna :

Piskóta
    tojás 1/2 db
    keményítő 20 g
    cukor 20 g
    lekvár 20 g
Limonádé
    cukor 10 g
    citromlé

Vacsora :

Spárgafőzelék
    tisztított spárga 150 g
    keményítő 10 g
    tejföl 20 g
    olaj 5 g
    ízesítők
Gyümölcs 100 g
Tea
    cukor 10 g

Energiaérték : 8.127 KJ (1935 kcal)

Fehérje : 20 g

Étrendminták idült veseelégtelenségben szenvedők számára

Giordano-Giovanetti étrend

(20 g fehérjét tartalmazó étrendminták)

IV.

Reggeli :

Tea

cukor 20 g

Tojáskrém

főtttojás 1/4 db

margarin 10 g

ízesítők

Keményítőből készített kenyér 100 g

Ebéd :

Tojáspörkölt

tojás 1/2 db

olaj 5 g

ízesítők

Patisszonfőzelék

patisszon 200 g

keményítő 10 g

olaj 8 g

tejföl 20 g

ízesítők

Gyümölcs 100 g

Tízórai :

Keményítőből készített piskóta

tojás 1/4 db

keményítő 20 g

cukor 20 g

Gyümölcs 100 g

Uzsonna :

Kávé tejjel

tej 0,5 dl

kávé

cukor 20 g

Keményítőből készített kenyér 50 g

Margarin 10 g

Vacsora :

Lecsó

zöldpaprika 100 g

paradicsom 50 g

olaj 10 g

tojás 1/3 db

Keményítőből készített kenyér 100 g

Gyümölcs 150 g

Limonádé

cukor 20 g

Energiaérték : 7.996 KJ (1904 kcal)

Fehérje : 20 g

Étrendminták idült veseelégtelenségben szenvedők számára

Giordano-Giovanetti étrend

(24 g fehérjét tartalmazó étrendminták)

V.

Reggeli :

Tea

cukor 20 g

Vaj 30 g

Jam 30 g

Kenyér 100 g

Tízórai :

Szőlő 200 g

Ebéd :

Csőbensült karfiol

karfiol 100 g

tej 0,5 dl

keményítő 20 g

vaj 30 g

tojás 1/2 db

keményítő 10 g

Uzsonna :

Karamellkrém

tojás 1/2 db

tej 1 dl

cukor 20 g

keményítő 5 g

Vacsora :

Párolt sárgarépa

sárgarépa 200 g

Natúrszelet

sertéshús 50 g

olaj 40 g

Cukorka 60 g

Energiaérték : 10.323 KJ (2468 kcal)

Fehérje : 24,8 g

Étrendminták idült veseelégtelenségben szenvedők számára
Giordano-Giovanetti étrend
(24 g fehérjét tartalmazó étrendminták)

VI.

Reggeli :

Tej 1,5 dl

Méz 30 g

Vaj 30 g

Keményítőből készített kenyér 100 g

Tízórai :

Cseresznyekompót

cseresznye 100 g

cukor 30 g

Ebéd :

Karalábéleves

karalábé 50 g

olaj 10 g

keményítő 5 g

Sült alma

alma 100 g

jam 30 g

Uzsonna :

Gyümölcszelé 100 g

Háztartási keksz 20 g

Vacsora :

Gombás rántotta

tojás 1 db

gomba 100 g

olaj 20 g

hagyma 50 g

Keményítőből készített kenyér 50 g

Energiaérték : 10 067 KJ (2397 kcal)

Fehérje : 24,4 g

Étrendminták idült veseelégtelenségben szenvedők számára

Giordano-Giovanetti étrend

(24 g fehérjét tartalmazó étrendminták)

VII.

Reggeli :

Citromos tea

cukor 30 g

Keményítőből készített kenyér 100 g

Vaj 30 g

Zöldpaprika 50 g

Tízórai :

Körte 100 g

Gyümölcszelé 100 g

Ebéd :

Sóskaleves

sóskapüré 30 g

olaj 10 g

keményítő 5 g

tejföl 20 g

cukor 10 g

Főtt burgonya 100 g

Rostonsült hal

hal 50 g

olaj 10 g

Uzsonna :

Őszibarackturmix 100 g

tej 1 dl

cukor 20 g

őszibarack 100 g

Vacsora :

Sült burgonya

burgonya 150 g

olaj 30 g

Energiaérték : 10.164 KJ (2420 kcal)

Fehérje : 24 g

Étrendminták idült veseelégtelenségben szenvedők számára

Giordano-Giovanetti étrend

(24 g fehérjét tartalmazó étrendminták)

VIII.

Reggeli :

Tea

cukor 20 g

Keményítőből készített kenyér 100 g

Vaj 30 g

Méz 30 g

Tízórai :

Alma kompót

alma 100 g

cukor 20 g

Ebéd :

Köménymagleves

zsemlekocka 10 g

olaj 10 g

keményítő 10 g

Sertéspörkölt

sertéshús 50 g

olaj 10 g

vöröshagyma 30 g

Főtt burgonya 200 g

Uzsonna :

Limonádé

cukor 20 g

Vacsora :

Tej 2 dl

Keményítőss kenyér 100 g

Gyümölcszelé 100 g

Energiaérték : 10 197 KJ (2428 kcal)

Fehérje : 24,7 g

